

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	44895
Nom	Nuevos periodismos: complejidad y responsabilidad
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	7.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2239 - M.U. en Nous Periodismes, Comunicació Política i Societat del Coneixement	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2239 - M.U. en Nous Periodismes, Comunicació Política i Societat del Coneixement	6 - Nuevos periodismos: complejidad y responsabilidad	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
CANO ORON, LORENA	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

L'assignatura abastarà diversos temes relacionats amb el periodisme en diferents contextos i perspectives. S'estudiaran aspectes clau del periodisme de ciència i salut, incloent-hi investigacions, metodologies i pràctiques professionals, així com els desafiaments actuals en la comunicació de temes científics i de salut. A més, s'explorarà el periodisme de risc, crisi i seguretat, analitzant com s'informa sobre situacions de risc i emergències, i es reflexionarà sobre el paper del periodisme en la reducció de desastres. L'assignatura també abordarà la perspectiva de gènere en el periodisme, examinant les relacions entre comunicació i gènere, així com la inclusió de gènere en els discursos periodístics. Finalment, s'explorarà el periodisme intercultural i la seua importància en la construcció d'identitats i en la superació d'estereotips i prejudicis. A través de l'anàlisi crítica del discurs, es buscarà comprendre com el periodisme pot contribuir a la desigualtat o promoure la diversitat i la inclusió.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)

2239 - M.U. en Nous Periodismes, Comunicació Política i Societat del Coneixement

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Desenvolupar la sensibilitat pel treball realitzat amb rigor, compromís i èmfasi en correspondència amb els altres, a través del llenguatge inclusiu, no sexista i no discriminatori.
- Capacitat per a detectar i analitzar les qüestions relacionades amb la comunicació que sorgeixen en diferents maneres de relació social i d'activitat política.
- Identificar, analitzar i integrar la diversitat de posicions i interessos dels actors implicats en les relacions comunicatives analitzades, inclosa la posició i els interessos de qui desenvolupa la recerca sociocomunicativa.
- Aconseguir l'elaboració de raonaments argumentats que aporten evidències sobre diferents realitats comunicatives.
- Capacitat per a detectar i analitzar les qüestions relacionades amb la comunicació que es manifesten en forma d'informació, propaganda, acció comunicativa o publicitat, entre altres.
- Desenvolupar la capacitat d'adaptació a possibles limitacions organitzatives, temporals o de disponibilitat de recursos materials i/o personals en el camp de la comunicació intergrup i de masses.
- Respectar i promocionar els drets fonamentals, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació per raons econòmiques o ètniques, per l'opció sexual o per les creences..
- Respectar i promocionar els principis d'igualtat entre homes i dones, d'accessibilitat universal de les persones amb diversitat funcional, així com els valors democràtics, la cultura de la pau i de la sostenibilitat.
- Capacitat per a localitzar, elaborar i gestionar fonts informatives de tota naturalesa per a abordar l'acció informativa sobre assumptes socials rellevants, com la llibertat i la seguretat, la salut, la política, l'activitat cultural, l'acció comunicativa, etc., integrant en el procés a les tecnologies de la informació, la comunicació i l'organització (TICO).

- Ser capaç d'establir i delimitar en termes de fonts, de protocols d'elaboració, de deontologia professional i de responsabilitat pública, els perfils del periodisme rigorós i de qualitat elaborats en tot tipus d'àmbits, però especialment en aquells espais emergents de la realitat social contemporània.
- Capacitat per a aplicar metodologies i tècniques de recerca sociocomunicativa, quantitatives i qualitatives, en el camp dels nous periodismes i de la comunicació política.
- Ser capaç de fer treballs d'ordre teòric en el camp específic de la comunicació i el periodisme.
- Ser capaz de realizar trabajos prácticos, adaptados a entornos comunicacionales reales, con especificidad en los campos de la comunicación política y/o de las nuevas especializaciones periodísticas, aplicando los conocimientos, las capacidades y las habilidades adquiridas.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

1. Capacitat per a analitzar, avaluar i organitzar la informació vinculada a les crisis, el risc i la seguretat ciutadana.
2. Capacitat per a analitzar, avaluar i organitzar el periodisme vinculat a les polítiques públiques de ciència i tecnologia i de salut.
3. Capacitat per a detectar i analitzar els marcs discursius vinculats a la informació referent a la seguretat, la salut i el risc de la societat.
4. Capacitat per a diseccionar els discursos periodístics relacionats amb la construcció d'identitats i amb la construcció d'alteritats.
5. Capacitat per a detectar, avaluar i analitzar els continguts sexistes, racistes, xenòfobs i, en general, discriminatoris, en els mitjans de comunicació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Periodisme de ciència i salut

En aquest tema s'exploraran les diferents aproximacions en la investigació de comunicació i periodisme científic a nivell nacional i internacional. Es presentaran diferents metodologies utilitzades en aquesta àrea, així com estudis representatius. S'estudiaran les diverses categories de revistes científiques i el concepte de Open Access. A més, s'abordarà la versió pràctica del periodisme científic, examinant els errors comuns i enfocant-se en el periodisme de salut. També s'analitzaran els enfocaments actuals en

la investigació de comunicació i salut, amb èmfasi en la desinformació i la COVID-19.

2. Periodisme de risc, crisi i seguretat

La informació sobre riscos, catàstrofes i crisis és un camp emergent en la comunicació, però no hi ha una única explicació sobre aquest tema. Es plantegen preguntes com si es tracta d'una actualització de la informació de successos, d'assumir la societat del risc o d'un nou enfocament mediàtic per a previndre catàstrofes. Al llarg del temps, s'ha desenvolupat la informació de crisi com a forma de comunicació en organitzacions i periodisme especialitzat. Amb l'augment de les crisis tecnocientífiques, la Informació per a la Reducció del Risc de Desastres s'ha convertit en un programa global de l'ONU. En aquest context, s'explorarà com s'informa sobre riscos, emergències i catàstrofes, i es discutirà com hauria de ser la informació en aquests casos.

3. Periodisme i perspectiva de gènere

En aquest mòdul s'explorarà la importància del gènere en l'estudi, comprensió i crítica de la comunicació i la responsabilitat ètica dels comunicadors en la difusió d'informació i representacions. S'abordaran temes com les relacions entre comunicació i gènere, llenguatge i gènere, llenguatge i poder, el poder del significat, l'evolució del sistema sexe/gènere i la noció de gènere com a tecnologia i instància ideològica, gènere i biopoder, societat de control i estratègies de la por. A més, s'examinarà el compromís del periodisme amb la perspectiva de gènere, destacant referents històrics en la professió que han promogut el periodisme d'igualtat. També s'analitzaran mesures d'autoregulació, com a llibres d'estil, manuals i observatoris, per a fomentar la inclusió de gènere en els discursos periodístics, tant en text, gràfics com en mitjans audiovisuals. Es contextualitzarà el moviment #LasPeriodistasParamos i les noves iniciatives professionals que han sorgit, incloent-hi associacions, mitjans de comunicació, seccions i rols editorials.

4. Periodisme, identitats i interculturalitat

La informació etnocèntrica o els denominats malentesos interculturals presents en el periodisme distorsionen la nostra percepció d'altres cultures i perpetuen desigualtats. El periodisme intercultural sorgeix com una pràctica que busca superar aquests obstacles, reconeixent la diversitat i qüestionant la divisió entre "nosaltres" i "ells". Aquesta modalitat periodística constitueix una pràctica destinada a superar els sorolls interculturals que podem reconèixer en els estereotips, prejudicis, eufemismes i estigmes, abordant amb rigor, i reconeixent el valor de la diversitat, aquelles realitats travessades per eixos o variables socioculturals comunament constitutius de discriminació. A través de l'anàlisi crítica del discurs periodístic, s'exploren les possibilitats de combatre la desigualtat en un context marcat pel creixement del discurs de l'odi en els mitjans.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	44,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	6,00	0
Elaboració de treballs en grup	15,00	0
Elaboració de treballs individuals	25,00	0
Estudi i treball autònom	25,00	0
Lectures de material complementari	25,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	3,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	2,00	0
Resolució de casos pràctics	2,50	0
Resolució de qüestionaris on-line	2,50	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

1. Metodologia de classes magistrals
2. Presentacions orals de materials per part dels estudiants
3. Debats
4. Busca de dades
5. Lectura, síntesi i anàlisi crítica de textos
6. Assistència i participació activa en tallers, seminaris i conferències
7. Activitats formatives en centres de pràctiques, amb supervisors de seguiment

AVALUACIÓ

L'avaluació del mòdul es compondrà dels següents elements:

- Un examen teòric, que representarà el 50% de la nota final,
- Un treball individual, que constituirà el 30%,
- I la participació en classe juntament amb la dinàmica d'activitats a l'aula, que aportaran el 20% restant.

Condicions:

- Cal assistir al 80% de les classes per poder ser avaluat en l'assignatura.
- **ATENCIÓ:** Els treballs, exàmens o qualsevol altra activitat que l'alumnat elabore per a la seva avaluació docent hauran de ser originals, sense plagi ni ús indegut de la intel·ligència artificial. La detecció de plagi, com falta greu, donarà lloc a la suspensió immediata de la respectiva convocatòria del curs. També es considerarà falta greu, i per tant donarà lloc a la suspensió immediata de la convocatòria, la còpia o facilitar la còpia de treballs entre alumnes de la titulació; accedir irregularment o apropiarse anticipadament del contingut d'una prova o examen; facilitar o procurar l'apropiació, alteració o destrucció del contingut o dels resultats d'una activitat avaluable i la suplantació de la personalitat en exàmens. Quan es detectin les faltes greus esmentades en aquest punt, el professor haurà de comunicar-lo a la coordinació de la Titulació.
- **ATENCIÓ :** l'honestedat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats durant el curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faça ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb ajuda d'intel·ligència artificial, si queda fora de la matèria.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Bernal-Triviño, A. (2019). Hacia una comunicación feminista. Cómo informar e informarse sobre violencia machista. Barcelona: UOC
- Cano-Orón, L. y Moreno Castro, C. (2019). Construcción periodística de la salud mental y actitud de los españoles en la búsqueda y producción de información digital. Valencia: Federació Salut Mental Comunitat Valenciana.
- Carratalá, A. (2017). El tratamiento de colectivos vulnerables en el periodismo de Sociedad en B. Peña Acuña & J. J. Jover López (coords.): Periodismo especializado Tomo II /Specialized Journalism Volume II. Madrid, ACCI, pp. 71-98. ISBN: 978-84-16549-78-8.
- Carter, C., Steiner, L. y Allan, S. (eds.) (2019). Journalism, gender and power. Abingdon and New York: Routledge.
- Martínez Gallego, F.A. (2024): Informar (y desinformar) sobre emergencias y catástrofes. Madrid: Fragua.
- Moreno-Castro, C. (2011). Periodismo y divulgación científica. Tendencias en el ámbito iberoamericano. Madrid: Biblioteca Nueva/OEI.
- Rodrigo Alsina, M., & Gaya Morla, C. (2011). Medios de comunicación e interculturalidad.

Cuadernos.info, 14, 105-110. <https://doi.org/10.7764/cdi.14.186>

Scheufele, D. (2014). Science communication as political communication. Proceedings of the National Academy of Sciences, 111(Supplement 4), 13585-13592.

Complementàries

- Bach, M., Altés, E., Gallego, J., Plujà, M., y Puig, M. (2000). El sexo de la noticia. Reflexiones sobre el género en la información y recomendaciones de estilo. Barcelona: Icaria.
- Baer, H. (2016). Redoing feminism: Digital activism, body politics, and neoliberalism. *Feminist Media Studies*, v. 16, n. 1, pp. 17-34.
- Casino, G. (2015). Epidemiología y periodismo: encuentros y desencuentros. *Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve*, (32), 1-9.
- Caro-Castaño, L. (2015). Construir y comunicar un nosotros feminista desde los medios sociales. Una reflexión acerca del feminismo del hashtag. *Commons: Revista de comunicación y ciudadanía digital*, v. 4, n. 2, pp. 124-154.
- De Miguel Pascual, R.; Parratt-Fernández, S. y Berganza, R. (2019). Las percepciones de las mujeres periodistas sobre su trabajo. La variable género en la cultura profesional. *Revista latina de comunicación social*, pp. 1818-1833.
- Israel Garzón, E. (2006). *Comunicación y Periodismo en una Sociedad Global: Comunicar la diferencia*. México: Trillas.
- Menéndez Menéndez, I. (2017) Entre el neomachismo y el retrosexismo: antifeminismo contemporáneo en las industrias culturales. *Prisma Social. Revista de Ciencias Sociales*, Vol. Esp. 2, Fundación para la Investigación social avanzada, pp. 1-30.
- Moreno-Castro C.; Vengut-Climent, E.; Cano-Orón, L. & Mendoza-Poudereux, I. (2020). Estudio exploratorio de los bulos difundidos por WhatsApp en España para prevenir o curar la COVID-19. *Gaceta Sanitaria*